

nen de projectenpot kunnen de individuele kunstenaars een rugzakje verwerven, om zich aan die grote huizen aan te bieden' (*De Standaard*, 1 juli 2005). Die laatste zin is behalve veelzeggend ook nogal denigrerend. Hij doet het voorkomen dat niet de individuele kunstenaars maar de artistiek verantwoordelijken van de grote huizen de spelmakers (moeten) zijn binnen de diverse kunstvelden.

Het ad hoc-beleid van Anciaux heeft vooral slachtoffers gemaakt onder de podiumkunstenaars. Josse De Pauw, Peter de Graef, Günther Lesage, Pieter De Buysser,... zagen, net als de al genoemde choreografen, hun aanvraag niet ingelost. Maar dat paradoxaal genoeg de individuele kunstenaars het ondergeschoven kind in het Vlaamse kunstenbeleid dreigen te worden, en dat ondanks de officiële lof voor bijvoorbeeld Troubleyn (Jan Fabre) of Needcompany (Jan Lauwers), is evengoed waar voor de beeldende kunstensector. Vandaar de tegendraadse reactie van het NICC. Nog dezelfde avond na de bekendmaking van de eindbeslissingen plaatste de kunstenaarsorganisatie een kort communiqué op haar webstek. Het was eigenlijk niet veel meer dan een grafiekje dat de nieuwe kloof illustreerde tussen de overheidssteun voor beeldende kunstorganisaties (meer dan 5 miljoen euro) en het totaal aan financiële steun voor beeldende kunstenaars (minder dan 750.000 euro). Minister Anciaux benadrukt altijd weer opnieuw dat beter betaalde beeldende kunstorganisaties ook meer geld betekenen voor de kunstenaars waarmee ze werken. Dat kan kloppen, maar zeker binnen de podiumkunsten luidt de centrale vraag heel anders: waarom zoveel beslissingsmacht bij een handvol organisaties leggen? Waarom de stadstheaters en minder dan een handvol kunstencentra tot sluiswachters en zo tot feitelijke veldbeleidsmakers promoveren? Vreemd maar waar: deze vraag wordt nergens beantwoord. 'Te veel structuren naast elkaar': waarom zou dat een minpunt binnen artistieke velden zijn? En wat is soms de meerwaarde van het tegendeel, het gewild creëren van relatieve centrumposities? Meer overzichtelijkheid en minder dossiers... voor de cultuurminister en zijn overheid? Eén argument, het financiële, lijkt alvast niet of nauwelijks op

te gaan. Binnen de podiumkunstensector krijgen de grote huizen fors meer geld om individuele kunstenaars op te vangen. Een concentratiebeleid is dus niet meteen veel efficiënter of kostenbesparend.

Het enige antwoord op het waarom van Anciaux's beleidsvoering, is te vinden in een tekst van zijn huidige kabinetschef, Stefaan De Ruyck. In *De Standaard* van 18 januari 2001 pleitte de toenmalige zakeleider van Het Toneelhuis onder de titel 'Bericht aan de intendant' voor een cultuurbeleid dat krachtadig de concurrentie met de commerciële ontspanningssector zou aangaan, zoniet zal het qua publieksbereik en maatschappelijke impact slecht aflopen met de (podium)kunsten. Ik citeer wat uitvoeriger de slotparagraaf: 'Ik pleit voor minder versnippering, voor een beperkt aantal grote organisaties met voldoende middelen en een uitgesproken artistieke én maatschappelijke opdracht, en voor een beperkt aantal kleinere organisaties die van die tweede opdracht worden vrijgesteld en de toekomst helpen voorbereiden. Ik denk dat enkel grote, gesubsidieerde organisaties de competitie om de vrije tijd kunnen aangaan met de commerciële sector. Dat vereist doorgedreven professionalisering van het communicatiebeleid, verheldering van de meerwaarde ten aanzien van de vrijetijdsindustrie en zeer grote inspanningen om de competentie via cultuureducatie te verhogen. (...) Vanuit die analyse hebben we besloten tot een fusie van BMCie en KNS tot Het Toneelhuis, en vanuit diezelfde analyse pleiten we nu voor een grondige herstructurering van de sector.'

De Ruyck verkeert sinds kort in de mogelijkheid om de voorgestane 'grondige herstructurering' effectief door te voeren en maakt daar dan ook werk van. Wie van slechte wil is, zal opmerken dat zijn ondertussen tot officieel credo verheven beleidsvisie verdacht goed past bij het dossier van zijn voormalige werkgever (Het Toneelhuis neemt in de nabije toekomst Sidi Larbi Cherkaoui, De Filmfabriek, Olympique Dramatique, Wayne Traub, Lotte van de Berg en Benjamin Verdonck mee in de boot). En wie ook nog een enigszins cynische natuur heeft, voegt daar aan toe dat uitgerekend Het Toneelhuis onder Anciaux I in de vuurlinie lag vanwege te elitair en te weinig publieksgericht, en

dus niet meteen De Ruyck's analyse confirmeerde. Alweer, dat is het punt niet. Doorslaggevend is dat de analyse van De Ruyck gewoonweg weinig steek houdt. Ze reduceert de omgang met kunst tot een gevecht om kijkcijfers, en ze veronderstelt dat de strijd wordt gewonnen door de meest professionele en communicatief slagvaardigste organisaties. Dat is een, *pour faire vite*, nogal simplistische voorstelling van zaken die onder meer voorbijgaat aan de lopende structurele veranderingen binnen zowel de vrijetijdsmarkt (zie, bijvoorbeeld, internet en digitale televisie!) als de algemene levensstijl van de beter opgeleiden (trefwoord: 'omnivorisering'). Op de keper beschouwd pleit De Ruyck voor een centralisatie naar Frans en vooral Duits model. In beide landen wordt echter door individuele kunstenaars steen en been geklaagd over de monopolisering van de middelen door Grote Huizen. Ondanks soms torenhoge communicatiebudgetten slagen die er ook *niet* in om een in sociaal opzicht meer gemengd publiek te bereiken of de belangstelling voor theater en dans beduidend op te vijzelen.

Het belangrijkste artistieke argument tegen de visie van De Ruyck, die cultuurminister Anciaux blijkbaar voluit heeft omarmd, valt te lezen in het advies van de theatercommissie over... Het Toneelhuis (dat overigens opnieuw een verdubbeling van de middelen vroeg, deels om de extrakosten die voortvloeien uit de grote autonomie van de vele in huis gehaalde theatermakers op te vangen...). Ik citeer: 'De commissie waardeert dat Het Toneelhuis zijn deuren openzet voor jonge makers, creatieve krachten bundelt en een kweekvijver wil zijn voor jong talent. Toch rijzen er vragen bij het supermarktmodel dat op die manier ontstaat en waarbinnen de organisatiestructuur belangrijker lijkt dan het dramaturgisch parcours. Wat vormt het bindmiddel tussen de verschillende geledingen?' Daar valt niets aan toe te voegen. Tenzij die ene opmerking van een soms lichtjes briljante individuele podiumkunstenaar pro een eigen structuur: 'Op dit moment lig ik verspreid over het kunstenaarslandschap, ik wil graag de gelegenheid krijgen om mezelf bij elkaar te rapen' (dixit Josse De Pauw in het niet gehonoreerde dossier van Zang en Dans).

1. ... en het hevige weerwerk van vzw Corban/Walter Verdin op de website www.kunstendecreet.be (nvdr)